

СТАНОВИЩЕ

от д-р Пламен Георгиев Бочков, професор в Нов български университет

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен '**доктор**'

в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата
докторска програма Социална антропология

Автор: Светослава Валентинова Манчева

Тема: Светът на детството при ромите – обучение в култура.

Научен ръководител: доц. д-р Добринка Парушева, ПУ „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Докторантът е преминал изискваният курс на обучение и подготовка в докторската програма „Социална антропология“ съобразно регламентите в ПУ „Паисий Хилендарски“. Процедурите по отчисляването с право на защита и предзащитата са съобразени с Наредбата за обучение на докторанти.

2. Актуалност на тематиката

От една страна, темата „обучение в култура“ е традиционна за социалната антропология (антропология на детството) и добре представена в класически антропологически изследвания като тези на Маргарет Мийд и Рут Бенедикт. В този смисъл тематиката на дисертационния труд следва дълга и плодотворна традиция в антропологическите изследвания. От друга, българската антропология и етнология все още не са описали плътно тези процеси сред отделни общности, в частност и при ромите. Така че тази дисертация е актуален принос в пълното проучване на всекидневния живот на ромската общност.

3. Познаване на проблема

Светослава Манчева е отлично запозната с проблематиката на дисертационния труд, има траен интерес към изследването на ромски общности и достатъчно практика на терен, за да формулира и развие реален проблем. Освен това показва познаване и на публикациите по-общо върху темата „обучение в култура“, както и на тези, посветени на българските ромски общности и по-конкретно на спецификата на живот на ромските семейства. Това познание придава плътност и дълбочина на собствените теренни наблюдения и теоретични изводи на дисертантката.

4. Методика на изследването

Проблематиката е комплексна, доколкото съчетава подходи от антропологията на детството и изследванията върху ромската култура. Това налага широк спектър от методи, от наблюдението и визуалната антропология, едно истинско попадение в конкретния случай, до социологията на малцинствата и анализът на случай, доколкото имаме пред себе си два обособени обекта на изследването – ромската махала в Белозем и квартал Столипиново в Пловдив. Преценявам избраните методи като адекватни на заявените цели и задачи на дисертационния труд и напълно

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е отлично композиран като структура и силно методологически подкрепен. Главите разпределят равномерно и логично последователно стъпките на изследователския процес и следват изискванията за стандартна докторска теза. Библиографската работа е прецизно свършена и ползваният апарат обслужва достатъчно пълноценно работните хипотези.

Сред приносните моменти ще открия четири, според мен, безспорни постижения. На първо място това е новаторството на самата тема. Сред изобилието от публикации върху ромската култура работите върху детството и конкретно социализирането на детето в културните практики на семейството, са прекалено малко. В този смисъл приносът на Светослава Манчева е категоричен. На второ място теоретичната рамка и собствените досещения на Светослава Манчева правят дисертацията сериозно постижение изобщо в изследванията върху процесите на „обучение в култура“ за българската етнология и антропология. След това бих посочил отделни аспекти в теренната работа, като сътрудничеството с Анелия Авджиева в своеобразен екип по сходна проблематика и със сходна методология, използването на материалите от теренния дневник, не толкова често срещано в българската ситуация като подход и, накрая, специфичното остойностяване на женското присъствие в семейните работи на двете антроположки, което ми прави впечатление още от работата на Анелия Авджиева като полезен похват при конкретни теми. На четвърто място това е съчетаването на класическите антропологически методи за работа на терен с фотографската перспектива. Това е напълно в съзвучие с хабитуса на самите изследвани семейства и визуализира по безалтернативен начин целия процес на присъствие на антрополога на терена.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Светослава Манчева вече има публикувани две статии по тематиката на дисертационния труд в научни издания. Едната е в сборник на Пловдивския университет по повод 20 години от основаване на преподаването по етнология, а втората – в поредицата „Балканистичен форум“ на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Ще добавя, че бакалавърската и магистърската теза на Светослава

Манчева също са по темата на дисертационния труд, като го подготвят, така да се каже, по отношение на теренната работа и избраната методология.

7. Автореферат

Авторефератът съответства като съдържание на основната проблематика на дисертацията, представя го изчерпателно и задълбочено. Приносите са описани добросъвестно и коректно, отговарят на реално постигнатите задачи на изследването.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Вижда ми се перспективно събраният визуален материал от работата върху дисертацията да бъде отделно представен с коментар като антропологичен жанр в стила на антропологическите филми от школата на българския антрополог Асен Баликси. Това би придало социална значимост на проекта и би привлякло към темата широк кръг специалисти в полето на социалното включване на ромите и работата с деца – Центровете за работа с деца, социалните работници, социалните медиатори, социолози и антрополози, специалисти по етнокултурни въпроси в общинските администрации и много други.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Убедено препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да гласуват за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Светослава Валентинова Манчева в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, по специалност Социална антропология.

20.04.2018 г.

Изготвил становището: проф. д-р Пламен Бочков